

Valikkursused

Joonestamine

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

- 1) Joonistele esitatavad nõuded; normkiri, joonte liigid, joonise formaadid, kirjanurk ja raamjoon;
- 2) Jooniste liigitamine; tehnilised- ja ehitusjoonised, nende erinevused ja sarnasused;
- 3) Jooniste erinevad projektsioonid: ristprojektsioon, kaldprojektsioon, tsentraal- ja paralleelprojekteerimine.
- 4) Detaili lähteandmetest kaks- ja kolmvaate tuletamine 2D-s.
- 5) Projekteerimine. Erinevate detailide ristsomeetriline kujutamine 3D-s;
- 4) Tööde vormistamine rahvusvahelise ISO standardi nõuetele;
- 5) Joonise lugemine ja erinevad mõõtsuhted;
- 6) Ülevaade infotehnoloogilistest vahenditest, graafilise teabe erinevad esitusvõimalused.

Õpitulemused

- 1) Õpilane väärtustab joonestamisalaseid teadmisi, oskusi ja hoiakuid tehnika- ning tehnoloogia erialadel. Teab tehnoloogiaalaseid üldtermineid.
- 2) Õpilane oskab ISO standarditele vastavalt jooniseid mõõtmestada ja vormistada;
- 3) Oskab joonestada kujundeid 2D-s ja modelleerida 3D-s. Projekteerida geomeetrilisi detaile ja näidiste põhjal muuta määramisandmeid;
- 4) Oskab lugeda ja analüüsida jooniseid ning nende põhjal koostada joonestusalaseid ül;
- 5) Õpilane analüüsib erinevate projektsioonide lihtsust ja mõõdetavust;
- 6) On tutvunud erinevate joonestusalaste programmidega ja oskab kasutada ühte joonestusprogrammi.

Disain

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Ruumidisaini ja tootedisaini lähiajalugu.

Eelteadmised disainitoodete projekteerimisest ja konstrueerimisest. Disaini eeldused ja võimalused inimeste, tehis- ja looduskeskkonna muutmisel;

Disaini eesmärk: hästi disainitud toode on esteetiline, mugav kasutada ja funktsionaalne. Praktilised loovülesanded;

Värviõpetus; värvi omadused, inimeste suhted värvikeskkonnaga, mis võivad olla rakenduslikku või esteetilist laadi. Värvilahendusi mõjutavad tegurid;, millest tulenevad värvivaliku lähtealused.

Erinevad kasutajagruppide ruumifunktsioonid: linnaruumi- ja keskkonna disain. ettekujutus disaini eesmärkidest, funktsioonidest, sotsiaalkultuurilisest rollist ja töömehhanismidest ühiskonnas.

Õpitulemused

- 1) Õpilane on tutvunud disainiajaloo ja Eesti disainitoodetega. Oskab analüüsida disaini mõju ümbritsevale keskkonnale;
- 2) Mõistab vajadust luua ja arendada tulevikus tooteid, teenuseid ja lahendusi, mis on senistest loodussäästlikumad, parema väljanägemise või suurema kasutusmugavusega;
- 3) Oskab teha vabakäe visandeid. Mõelda ideelahendusi ja koostada mudelite ning esemete esmaseid eskiise;
- 4) Õppija omab eelteadmisi disainitoodete projekteerimisest ja konstrueerimisest;
- 5) Oskab koostada interjööri lahendusi ja on omandanud esmased teadmised kujundusprintsiipidest (vorm, valgus ja värv);
- 6) On tutvunud disaini erialadega ja disaineri elukutsega.

Majandusõpetus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse siu

1. Majanduse olemus

Majanduse olemus. Nappus ja kompromiss, alternatiivkulu. Majanduse põhivalikud: Mida? Kuidas? Kellele? Tootmistegurid: loodusressursid, inimressursid ja kapital. Mikro- ja makroökoonoomika. Turumajanduse alused: eraomand, hinnasüsteem, turukonkurents, ettevõtlikkus. Motiiv. Kasum. Majandussüsteemid: käsu-, tava-, turu- ja segamajandus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) mõistab, kuidas nappus sunnib inimesi valima ressursside vahel ja kaaluma alternatiivkulusid;
- 2) analüüsib, kuidas erinevad majandussüsteemid lahendavad põhilisi majandusprobleeme.

2. Nõudmine, pakkumine, hind

Nõudmine, pakkumine, hind. Nõudlus, pakkumine, tasakaaluhind, nõudluselastsus, hinnamõju. Pakkumise ja nõudluse tabelid ja graafikud. Nõudlust ja pakkumist mõjutavad tegurid. Defitsiit ja ülepakkumine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) iseloomustab nõudmise ja pakkumise koosmõju tasakaaluhinna kujundamisel; saab aru pakkumise ja nõudluse joonistest; hindab nõudluselastsuse mõju nõutavale kogusele;

- 2) selgitab defitsiidi ja ülepakkumise majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi.

3. Inimene kui omanik, tootja, töötaja ja tarbija

Inimene kui omanik, tootja, töötaja ja tarbija. Kodumajapidamised. Isiklik ja pere eelarve, eelarve piirangud. Oskused ja võimed. Tarbija, säästlik tarbimine, tarbijakaitse. Tööjõud ja tööhõive. Tööturg. Palgad. Maksud ja maksed. Töötaja, juhi ja alluva rollid. Töölevõtu vestlus, CV koostamine. Töösuhteid reguleerivad õigusaktid. Ettevõtlus. Ettevõtte õiguslikud vormid Eestis.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb kodumajapidamiste ressursside ja isiklike oskuste tähtsust toimetuleku eeldusena;
- 2) analüüsib tööjõu iseärasusi sõltuvalt tegevusalast ja ametikohast;
- 3) oskab vormistada nõuetekohaselt elulookirjeldust ja töökohataotlust.

4. Raha ja finantsmajandus

Raha ja finantsmajandus. Raha funktsioonid. Finantsvahendus. Pangandussüsteem, keskpank ja kommertspankad, nende ülesanded ja roll raharingluses, pakutavad teenused. Hoiustamine ja laenamine, riskid. Eesti rahasüsteem, valuutakomitee ja rahanduspoliitika. Euro ja selle kasutamine Euroopas. Kindlustus ja kindlustuse pakutavad teenused. Väärtpaberid: võlakirjade ja aktsiate olemus ning erinevus. Väärtpaberiturg ja selle mõju majandusele. Inflatsioon, deflatsioon. Tarbijahinnaindeks.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb Eesti rahasüsteemi iseärasusi ja arutleb Eesti rahanduspoliitika üle;
- 2) analüüsib kommertspankade rolli maksete teostajana ja vahendajana raharingluses, hoiuste ja laenude tähtsust pankade bilansis;
- 3) teab keskpanga ülesandeid raharingluse korraldajana, valuutareservi hoidjana ja järelevalve teostajana kommertspankade üle;
- 4) tunneb kindlustuse olemust ja kindlustuse pakutavaid teenuseid;
- 5) teab inflatsiooni ja deflatsiooni põhjusi ning arutleb nende tagajärgede üle;

- 6) analüüsib tarbijahinnaindeksi kujunemist ja selle muutusi seoses hindade ja palkade muutumisega;
- 7) tunneb tähtsamate väärtpaperite (võlakirjade ja aktsiate) olemust ning erinevust, selgitab väärtpaperituru tegevust ja tähtsust riigi majanduses.

Valitsuse osa majanduses

Valitsuse osa majanduses. Valitsuse roll majanduses. Majandusringlus. Riigieelarve moodustamine, tulud ja kulud. Eesti riigi eelarve. Erinevad maksusüsteemid, nende eelised ja puudused. Otsesed ja kaudsed maksud Eestis. Fiskaal- ja monetaarpoliitika. Eesti maksupoliitika. Majanduse tsüklilisus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) toob näiteid valitsuse poolt pakutavate hüvede kohta;
- 2) tunneb valitsuse reguleerivat ja suunavat rolli majandusringluses ja hüvede ümberjagamisel;
- 3) analüüsib valitsuse majanduspoliitikat majandusliku stabiilsuse, riigikaitse ja sotsiaalse turvalisuse tagamisel;
- 4) arutleb riigieelarve moodustamise, maksupoliitika ja tulude ümberjaotamise üle.

6. Rahvusvaheline majandus

Rahvusvaheline majandus. Riikide võrdlemine ja rühmitamine erinevate majandusnäitajate alusel: SKT, IAI, THI jne. Rahvusvaheline majandus. Suhteline ja absoluutne eelis, spetsialiseerumine. Eksport, import. Globaliseerumine. Õiglane kaubandus. Valuuta, valuutaturg, valuutakurss, ostujõu pariteet. Rahvusvahelised majandusorganisatsioonid. Euroopa Liit ja vabakaubandus. Kaubanduspiiranguid: tollimaks, kvoodid, tollivälised kaubandustõkked, dumping. Eesti sise- ja välismajandus, arengusuunad. Nüüdisaegsed suunad maailma majanduses. Regioonide majandusliku arengu iseärasused ja erinevused. Tööpuuduse kasv, tulude ebavõrdne jaotus ja elanikkonna kihistumine, ressursside ammendumine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) analüüsib kaubanduse rolli nii riigi kui ka rahvusvahelises majanduses;

- 2) selgitab suhtelist ja absoluutset eelist;
- 3) tunneb raha vahetusväärtuse mõju riigi ekspordile ja impordile.
- 4) tunneb maailma regioonide majandusliku arengu iseärasusi ja erinevusi;
- 5) mõistab tehnoloogilise arengu abil saavutatud majanduskasvu ja elatustaseme tõusuga kaasnevaid võimalikke negatiivseid muutusi ühiskonnas: linna ja maa vastandumist, tööpuuduse kasvu, tulude ebavõrdset jaotust ja elanikkonna kihistumist, ressursside ammendumist.
- 6) teab spetsialiseerumise ja globaliseerumise mõisteid, toob nende kohta näiteid maailmamajandusest;
- 7) teab mitmesuguseid kaubanduspiiranguid: tollimaks, kvoodid, tollivälised kaubandustõkked, dumping ja analüüsib kaubanduspiirangute mõju üksiktarbijale ja ettevõtetele nii koduriigis kui ka teistes riikides.

Ettevõtlusõpetus

Aine maht: 35 tundi

1. Turumajandus

Turumajandus. Ressursside nappus, majanduslik käitumine, alternatiivkulu, kompromissid.

Majanduse kolm põhiküsimust. Ettevõtluse tugisambad. Hinnasüsteem, eraomand, konkurents, ettevõtlikkus, kasum. Nõudlus. Pakkumine. Hinnamõju. Nõudluse ja pakkumise muutused.

Tasakaaluhind. Tootmise muutuste mõju hindadele.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) teab, et turumajanduses määrab turg toodetava toodangu ja kasum motiveerib ettevõtlust;
- 2) tunneb erinevate ressursside kasutamise vajalikkust ettevõtte tegutsemisel ning kapitali ja investeerimise tähtsust.

2. Ettevõtlus

Ettevõtlus. Ettevõtlikkus, ettevõtjate roll majanduses. Ettevõtja, ettevõte. Ettevõtja kohustused, riskid, kasum. Ettevõtjate strateegiad. Ettevõtte õiguslikud vormid. FIE, osaühing, aktsiaselts. Ettevõtja karjäär. „Äriseadustik“.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) teab ettevõtja kohustusi, riske ja tasusid;
- 2) analüüsib ettevõtte põhilisi kohustusi oma töötajate, klientide, aktsionäride ja kohaliku ühiskonna ees;
- 3) mõistab ettevõtlust kui elatise teenimise võimalust.

3. Ettevõtte alustamine

Ettevõtte alustamine. Oma ettevõttega alustamine. Äriidee, äriplaan. Toode ja teenus. Algkapital, investeerimine. Väärtpaberid. Tootlikkus, kvaliteet. Püsi- ja muutuvkulud. Nüüdissaegse tehnoloogia ning ressursside efektiivse ja keskkonnasäästliku kasutamise mõju tootlikkusele.

Õpitulemused

Kursuse lõpul oskab õpilane koostada lihtsamat äriplaani oma äriidee teostamiseks.

4. Ettevõtte raamatupidamine

Ettevõtte raamatupidamine. Bilanss. Kasumiaruanne. Aktiva, passiva, kasum, kahjum, amortisatsioon. Põhivara, käibevara, kohustused. Üksikisiku ja ettevõtte tulumaks, sotsiaalmaks, käibemaks, töötuskindlustusmaks.

Õpitulemused

Kursuse lõpul tunneb õpilane raamatupidamise aluseid ja oskab pidada lihtsat majandusarvestust, teeb vahet püsi- ja muutuvkulude vahel.

5. Juhtimine

Juhtimine. Eesmärkide püstitamine, planeerimine. Meeskonnatöö, tööjaotus, motiveerimine, kontrollimine. Ajakasutus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul oskab õpilane kasutada ajurünnaku tehnikat juhtimisprobleemidele lahenduste pakkumisel.

6. Tööjõud

Tööjõud. Tööjõud ja tööhõive. Tööturg. Palgad. Töötaja, juhi ja alluva rollid. Töölevõtu vestlus, CV koostamine. Töösuhteid reguleerivad õigusaktid.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab hinnata enda võimeid ja vastutust töötades ühel ametikohal õpilasfirmas;
- 2) oskab vormistada elulookirjeldust ja töökohataotlust.

7. Konkurents ettevõtluses

Konkurents ettevõtluses. Konkurentsi vormid. Konkurentsi positiivne ja negatiivne mõju tootmisele ja tarbijale. Litsents, patent, kasulik mudel, tööstusdisaini lahend ja autoriõigus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul tunneb õpilane konkurentsiliike ning konkurentsi positiivseid ja negatiivseid mõjusid

8. Turundus

Turundus. Põhiülesanded. Toode, hind. Hinnakujundus. Müügistrateegiad. Turundussuhtlus ja müügikoht. Reklaam, reklaami koostamine. Ostja ja müüja rollid.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab püstitada tootmise ja müügi eesmärgid;
- 2) tunneb turunduse mõistet ja rolli ettevõtte tegevuses;

- 3) oskab hinnata ja võrrelda turustruktuure ja strateegiaid, teha reklaami ja müüa tooteid

9. Ärietika

Ärietika. Vastutus tarbija, ühiskonna ja ettevõtte omanike ees. Sotsiaalne ettevõtlus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab tuua selliste eetiliste äriotsuste näiteid, mis mõjutavad ühiskonda;
- 2) hindab seoseid väärtuste ja käitumiste vahel.

Kõne ja väitlus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Kõne kui suhtlusolukord. Kommunikatsioonimudel. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlus. Suhtlustõkked. Kõne veenvuse tegurid. Kehakeel. Argumenteerimine ja emotsionaalsus.

Kõne koostamine ja esitamine. Kõne kui suulise monoloogi ja dialoogi liigid (ettekanne, sõnavõtt, koosolek, läbirääkimised, väitlus, repliik vm). Kõne eesmärgid. Kõne osad. Suulise kõnesündmuse ettevalmistamise etapid. Näitlikustamine. Esinemishirm. Esinemisstiil ja -kultuur.

Kõne kuulamine ja kõnele reageerimine. Repliik ja küsimuste esitamine. Erinevad kuulajatüübid. Kuulamistakistused.

Väitlemine. Väitluse olemus. Jaatav ja eitav kaasus. Kaasuse ülesehitus: teema, definitsioon, kriteerium, argumentatsiooni struktuur, tõestusmaterjal. Ümberlukkamine, taastugevdamine. Risküsitlus. Kohtunikutöö ja tagasiside andmine.

Õpitulemused

Kursuse lõpetamisel õpilane:

- 1) tunneb tüüpilisi suhtlusolukordi, kõne liike, avalikule esinemisele esitatavaid nõudmisi;
- 2) argumenteerib veenvalt ja oskab kaitsta oma seisukohti;

- 3) moodustab ja esitab teemakohaseid küsimusi;
- 4) koostab ning esitab eri liiki kõnesid (olmekõne, akadeemiline ja kohtukõne);
- 5) teeb ettekande näitvahenditega;
- 6) jälgib tolerantselt ja kriitiliselt diskussiooni ning annab tagasisidet.

Vene keele ettevalmistuskursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised

1. pereliikmed ja sugulased, enese ja kaaslaste tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht, võimed jmt) ning välimuse kirjeldus.

Igapäevaelu

1. päevakavajärgsed tegevused kodus, kooli, kellaajad;
2. peamiste söögikordade nimed ja mõned olulisemad söögid-joogid, toiduained.

Vaba aeg

1. tegevused ja eelistused, huvid;
2. pereliikmete kodused tööd ja tegevused.

Kodu ja lähiümbrus

kodu/elukohta kirjeldav sõnavara.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

1. oskab ennast ja oma kaaslast tutvustada, rääkida kodust, perekonnast;
2. oskab rääkida igapäevastest tegevustest, harrastustest;
3. oskab vastata küsimustele õpitud temaatika piires;
4. oskab kirjeldada inimese välimust;
5. kirjutamisel oskab täita ankeete ja vastata küsimustele;
6. saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest.

Saksa keele ettevalmistuskursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised

Pereliikmed ja sugulased, enese ja kaaslaste tutvustus (nimi, rahvus, sugu, vanus, elukoht, võimed jmt) ning välimuse kirjeldus, enesetunne.

Ühised tegevused ja suhted sõprade ja lähikondlastega.

Viisakusväljendid, käitumisnormid.

Igapäevaelu, õppimine ja töö

Tööelu (ametid, nendega seotud tegevusalad).

Päevakavajärgsed tegevused kodus, koolis.

Peamiste söögikordade nimed ja mõned olulisemad söögid-joogid, toiduained, sisseostud ja suhtlemine teeninduses (kauplus, turg, transport jmt).

Vaba aeg

Tegevused ja eelistused, huvid.

Kodu ja lähiümbrus

Kodu asukoha lühikirjeldus.

Kodu/elukohta ja koduümbrust kirjeldav sõnavara.

Sündmuste ja tähtpäevade tähistamine perekonnas ja kodukohas.

Pereliikmete kodused tööd ja tegevused.

Eesti ja maailm

Eesti ja saksakeelsete maade geograafiline asend ja kliima.

Rahvastik.

Erinevad kultuuritraditsioonid, tavad.

Keskkond ja tehnoloogia

Keeletehnoloogilised rakendusi igapäevaelus (veebisõnastikud).

Keeleõppematerjalid.

Keeleteadmised

Sõnade järjekord lihtlauses, jaatav, eitav lause, küsi- ja käsklause.

Tegusõna pööramine olevikus, tingiv kõneviis, modaaltegusõna.

Nimisõna sugu, mitmus, käänamine.

Määrav ja umbmäärane artikkel.

Asesõnad: isikuline asesõna, omastav asesõna.

Eessõnad (aega ja kohta väljendavad eessõnad).

Arvsõnad (põhiarvsõnad 1-1000, arvsõnad koos ühikutega, kellaeg, kuupäev).

Liitsõnad.

Õpitulemused

Ettevalmistuskursuse lõpuks õpilane:

- 1) on meelde tuletanud ja omandanud uut sõnavara käsitletud teemade piires;
- 2) loeb antud teemade piires lühikesi tekste ja leiab neist vajaliku faktiinfo;
- 3) saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhustest;
- 4) tekstist arusaamiseks oskab kasutada rahvusvahelisi sõnu, teisi õpitavaid võõrkeeli ja sõnastikke;
- 5) kasutab veebipõhiste sõnastikke ja õppematerjale;
- 6) saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest;
- 7) mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ja pöördumisi;
- 8) oskab tutvustada kirjalikult ja suuliselt lühidalt ennast, oma pere, sõpra, oma söömisharjumusi ja oma elukohta;
- 9) oskab vastata väga lihtsatele küsimustele ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires;
- 10) oskab kirjutada lihtsat tervituskaarti;

- 11) oskab täita lihtsat küsimustikku;
- 12) tunneb õpitud sõnavara õigekirja;
- 13) on meelde tuletanud olulised keeleteadmised.

Inglise keele ettevalmistuskursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised

- 1) pereliikmed ja sugulased, enese ja kaaslaste tutvustus
- 2) suhted sõprade ja lähikondlastega

Kodu ja lähiümbrus

- 1) kodu/elukoht ja koduümbrus
- 2) kodused tööd ja tegevused

Inimene ja ühiskond

- 1) kuritegevus ja kurjategijad; kajastus kirjanduses või filmikunstis
- 2) terviseprobleemid, haigused

Keskkond

- 1) planeet Maa, geograafilised iseärasused, maastik
- 2) keskkond, inimtegevuse mõju keskkonnale

Keeleteadmised

- 1) oleviku ajavormid

- 2) mineviku ajavormid
- 3) kesk- ja ülivõrre
- 5) negatiivsed eesliited
- 6) loendatavad ja loendamatud tegusõnad

Õpitulemused

Ettevalmistuskursuse lõpuks õpilane:

- 1) on meelde tuletanud ja omandanud uut sõnavara käsitletud teemade piires;
- 2) loeb antud teemade piires lühikesi tekste ja leiab neist vajaliku faktiinfo;
- 3) saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhistest;
- 4) on tuttav veebipõhiste sõnastike ja õppematerjalidega;
- 5) tunneb õpitud sõnavara õigekirja;
- 6) oskab tutvustada ennast ja rääkida enda kodust;
- 7) teab ja oskab kasutada sugulust väljendavaid sõnu;
- 8) oskab kasutada erinevaid keelemalle lausete ja seotud teksti koostamiseks;
- 9) oskab esitada küsimusi ja vastata küsimustele;
- 10) teab ja oskab kasutada käitumise ja eetikanormidega seotud sõnavara;
- 11) teab ja oskab kasutada maastikuga seotud sõnavara;
- 13) saab igapäevases suhtluses enamasti hakkama inglise keelt kõnelevate inimestega

Matemaatika ettevalmistuskursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Hariliku murru ja kümnendmurru vaheline seos, nende teisendamised. Tehted harilike murdudega. Astendamine positiivsete ja negatiivsete täisarvudega. Algebraalne lihtsustamine

korrutamise abivalemitega $(a \mp b)^2 = a^2 \mp 2ab + b^2$; $(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$. Ratsionaalavaldise lihtsustamine. Ühe tundmatuga lineaarvõrrandid ja nende lahendamine. Täielikud ruutvõrrandid $ax^2 + bx + c = 0$ ja $x^2 + px + q = 0$ ning mittetäielikud ruutvõrrandid $ax^2 + bx = 0$, $ax^2 + c = 0$, $ax^2 = 0$ ja nende lahendamine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) teisendab harilikku murdu kümnendmurruks ja vastupidi. Kümnendmurrude teisendamisel harilikuks murruks taandab vajadusel lõpptulemust
- 2) oskab harilikke murde liita, lahutada, korrutada ja jagada
- 3) oskab harilikke murde astendada positiivsete ja negatiivsete täisarvudega
- 4) oskab kasutada valemeid $(a \mp b)^2 = a^2 \mp 2ab + b^2$; $(a + b)(a - b) = a^2 - b^2$ algebraliste avaldiste lihtsustamisel, lineaar- ja ruutvõrrandite normaalkujule viimisel
- 5) teisendab ühe tundmatuga lineaarvõrrandeid normaalkujuliseks, lahendab lineaarvõrrandeid ja kontrollib lahendite õigsust
- 6) teisendab ruutvõrrandeid normaalkujuliseks, lahendab täielikke ja mittetäielikke ruutvõrrandeid ning kontrollib lahendite õigsust
- 7) teostab tehteid ratsionaalavaldistega

Saksa keel A1

I kursus

Aine maht: 35 tundi,

Kursuse sisu

Mina ja teised

Enesetutvustus, huvid ja eelistused;

perekond, sõbrad ja tuttavad.

Kodu ja kodukoht

Kodu, perekond, sugulased;

kodu kui eluruum.

Riigid ja nende kultuur

Maad, riigid ja rahvad.

Igapäevaelu

Igapäevased tegemised, sh olme;

tegevusalad ja ametid;

toitumine.

Vaba aeg

Erinevad vaba aja veetmise viisid.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) saab aru erinevatest lühikestest tekstidest õpitud teemade piires;
- 2) oskab saksa keeles tervitada ja hüvasti jätta;
- 3) oskab tutvustada lühidalt ennast, kaaslast ja perekonda;
- 4) oskab kirjeldada lühidalt ja lihtsate väljenditega enda kodu, vaba aja veetmise viise;
- 5) tunneb numbreid 1-1000, saab neist aru kuulamisel;
- 6) tunneb kirja pildis ära rahvusvahelised sõnad ja oskab kasutada neid abina tundmatu teksti mõistmisel;
- 7) teab Eesti ja saksakeelsete maade nimetusi saksa keeles ja suuremaid linnu neis maades;
- 8) teab nii Eesti kui saksakeelsete riikide jaoks olulisemate rahvuste nimetusi;
- 9) oskab lihtsate lausete ja väljenditega tõlgendada õpitud teemade kohta käivaid tabeleid ja graafikuid statistiliste andmetega;
- 10) tuleb toime saksa keeles igapäevastes lihtsates olukordades;
- 11) saab aru praktilist igapäevaelu puudutavast vestlusest ja kuulamistekstist, kui see on esitatud aeglaselt ja selgelt;
- 12) oskab kirjutada näite põhjal erinevaid lihtsaid teemakohaseid lühitekste (täita lihtsat ankeeti, kirjutada e-maili, teadet);
- 13) on tuttav mõningate veebipõhiste sõnastike, õppematerjalidega;
- 14) mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ja pöördumisi;
- 15) oskab vastata väga lihtsatele küsimustele ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires;
- 16) oskab täita lihtsat küsimustikku;

17) tunneb õpitud sõnavara õigekirja.

II kursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised

Välimus ja iseloom;
ühised tegevused.

Kodu ja kodukoht

Kodukoht;
loodus, aastaajad ja ilm.

Riigid ja nende kultuur

Õpitavat keelt kõnelevate riikide olulisemad sündmused ja inimesed.

Igapäevaelu

Tee küsimine ja juhatamine.

Vaba aeg

Reisimine.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) oskab kirjeldada enda ja teiste välimust ja iseloomu, ühiseid tegevusi;
- 2) oskab kirjeldada ja iseloomustada lihtsate väljenditega enda kodukohta;

- 3) on tuttav saksakeelsete riikide jaoks olulisemate sündmustega ja teab tuntumaid ajaloolisi isikuid ja kultuuritegelasi;
- 4) suudab järgida lühikesi lihtsaid kirjalikke juhtnööre (näit. Kuidas minna punktist A punkti B);
- 5) mõistab selgelt ja aeglaselt antud suulisi juhiseid ning suudab järgida lühikesi lihtsaid juhtnööre;
- 6) oskab küsida ja juhatada teed, toetudes kaardile või plaanile;
- 7) oskab esitada lihtsaid küsimusi ja sellistele küsimustele vastata;
- 8) mõistab erinevaid lihtsas keeles ja lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
- 9) oskab kirjutada lühikest ja lihtsat postkaarditeksti;
- 10) tuleb toime hotelli või muu majutusasutuses registreerimise, lihtsate palvete ja küsimustega;
- 11) saab aru lihtsatest lausetest siltidel, plakatitel;
- 12) oskab leida reisimise ja transpordivahendite kasutamisega seotud infot reklaamidest, prospektidest, sõiduplaanidest jne.

III kursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised

Ühised tegevused;

perekondlikud sündmused ja tähtpäevad.

Kodu ja kodukoht

Tähtpäevad;

kodukoha pärimused, traditsioonid ja kombed.

Riigid ja nende kultuur

Tavad ja tähtpäevad, kultuuriline mitmekesisus;

Igapäevaelu

Tervis.

Vaba aeg

Meedia.

Õpitulemused

Õpilane

- 1) oskab kirjutada lühikest ja lihtsat õnnitluskaarti;
- 2) saab hakkama lihtsate terviseprobleemide kirjeldamisega ja vajalikke isikuandmete esitamisega meditsiiniuasutuses;
- 3) mõistab igapäevaseid väljendeid, mis aitavad konkreetseid elulisi asju ajada;
- 4) oskab kirjeldada lihtsate lausetega perekondlikke sündmusi ja tähtpäevi, tegevusi koos kaaslaste ja pereliikmetega;
- 5) oskab esitada lihtsaid küsimusi ja sellistele küsimustele vastata;
- 6) mõistab erinevaid lihtsas keeles ja lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
- 7) mõistab lühikeste, lihtsate ja selgete sõnumite või teadaannete põhisisu;
- 8) oskab leida vajalikku infot telekavast, ajakavast, lihtsas keeles kirjutatud kuulutustest.

Vene keel A1

I kursus

Aine maht: 35 tundi, neist:

auditoorseid tunde 28

iseseisva töö tunde 7

Kursuse sisu

Mina ja teised. Saame tuttavaks. Enese ja kaaslaste tutvustus, enesetunne, välimuse kirjeldus, ühised tegevused.

Kodu ja lähiumbrus. Pereliikmed ja sugulased, pereliikmete tegevusalad; kodu asukoht.

Loodus. Nädalapäevad, kuud, aastaajad ja ilm.

Arvud. 0-50.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab tutvustada ennast ja teisi;
- 2) oskab lugeda lihtsamaid veenekeelseid sõnu ja fraase;
- 3) oskab nädalapäevi, aastaaegu;
- 4) tunneb tähti, numbreid 1-50;
- 5) oskab kasutada sõnaraamatut;
- 6) oskab tegusõna olevikus pöörata.

II kursus

Aine maht: 35 tundi, neist:

auditoorseid tunde 28

iseseisva töö tunde 7

Kursuse sisu

Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad ja ilm.

Elukeskkond. Õhk, vesi, kodu- ja metsloomad.

Arvud 50-100.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab kirjutada oma aadressi;
- 2) oskab lühidalt kirjeldada oma kodu asukohta (nimetada riiki, linna või maakoha, kus see asub);
- 3) oskab loomi, teab nende nimesid ja loomaliste nimesid;
- 4) eristab ainsuse ja mitmuse vorme ning oskab neid õigesti kasutada;
- 5) oskab numbreid 0-100;
- 6) oskab pöörata tegusõna olevikus ja minevikus.

III kursus

Aine maht: 35 tundi, neist:

auditoorseid tunde 28

iseseisva töö tunde 7

Kursuse sisu

Igapäevaelu: igapäevased tegemised; tee küsimine ja juhatamine; tegevusalad ja ametid; toitumine; tervis.

Vaba aeg: erinevad vaba aja veetmise viisid; reisimine, meedia.

Kellaeg. Mis kell on?

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab küsida ja juhatada teed;
- 2) oskab õpitud sõnavara piires rääkida igapäevastest tegevustest;
- 3) oskab öelda, mis tal valutab;
- 4) oskab väljendada olemasolu ja puudumist, kuuluvust (kelle oma?), vanust, asukohta (elukoht, kus oli, kuhu läheb);
- 5) oskab hankida vajalikku teavet sõnaraamatutest ja muudest infoallikatest;
- 6) oskab nimetada kellaega (täistunde).

Soome keel A1

I kursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised. Enesetutvustus. Viisakusväljendid. Tervitamine, hüvastijätt.

Igapäevaelu. Nädalapäevad. Riideesemed ja värvid. Sõiduvahendid.

Arvud. Põhiarvsõnad. Vanus, telefoninumber.

Riigid ja nende kultuur. Riikide ja nende pealinnade nimed, rahvused. Soome kaart.

Keskkond ja tehnoloogia. Veebisõnastikud. Meili saatmine isikuandmetega.

Keeleteadmised. Tähestik, hääldus. Vokaalharmoonia ja possessiivsufiks. Kõne- ja kirjakeel. Ühesuguse kirjapildiga sama- ja eritähenduslikud sõnad. Tegusõna pööramine jaatavas ja eitavas kõnes. Küsimuste küsimine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) mõistab ja kasutab igapäevaseid väljendeid ja lihtsamaid fraase õpitud teemade raames;
- 2) kasutab õpitud sõnavara ja keeleteadmisi lihtsamates suhtlussituatsioonides, oskab küsida küsimusi, sh kas-küsimusi, ning vastata küsimustele;
- 3) loeb ja mõistab sõnumeid ja lihtsamaid tekste õpitud temaatika piires;
- 4) oskab täita ankeeti oma isikuandmetega ja saata infot e-meili teel;
- 5) kasutab usaldusväärseid veebisõnastikke (<http://portaal.eki.ee/sonaraamatud.html>).

II kursus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Mina ja teised. Perekond. Välimus ja iseloom.

Igapäevaelu. Päevakava.

Kodu ja kodukoht. Erinevad kodude tüübid. Eluruumid. Mööbliesemed.

Arvud. Numbrite kasutamine kellaaja ütlemlisel.

Riigid ja nende kultuur. Olulisemad isikud poliitikas, kultuuritegelased.

Loodus. Kuude nimetused, aastaajad ja ilm.

Keskkond ja tehnoloogia. Veebisõnastikud.

Keeleteadmised. Erinevate pöördkondadesse kuuluvate tegusõnade pööramine. Osastava käände kasutamine. Mitmus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on omandanud olulisema sõnavara õpitud teemade raames, oskab seda kasutada perekonna, kodu, päevakava jne kirjeldamisel;
- 2) oskab esitada küsimusi kursusel õpitud teemade raames (elukoht, sünnikuu, kellaeg jne);
- 3) loeb ja mõistab tekste (sh audiotekste) õpitud teemade raames, leiab vajaliku info;
- 4) kasutab omandanud keeleteadmisi (mitmus, osastav kääne, tegusõna pööramine);
- 5) kasutab usaldusväärseid veebisõnastikke (<http://portaal.eki.ee/sonaraamatud.html>).

III kursus

Aine maht: 35 tundi,

Kursuse sisu

Mina ja teised. Tervis. Ametid. Suhtlus telefonitsi.

Igapäevaelu. Puhkus, reisimine. Teejuhatamine. Hakkamasaamine kaupluses, kohvikus, turul. Söök ja jook.

Arvud. Järgarvsõnad. Kuupäev.

Riigid ja nende kultuur. Soome jõulude traditsioon ja tavad.

Keskkond ja tehnoloogia. Veebisõnastikud.

Keeleteadmised. Käskiva kõneviisi *sina*- vorm. Käändsõnade olulisemad tüübid. Mitmuse osastav. Tagasõnad. Kohakäänded.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on omandanud olulisema sõnavara õpitud teemade raames, oskab seda kasutada rääkimisel jõuludest, kuupäevast, toidust jne;
- 2) oskab esitada küsimusi kursusel õpitud teemade raames (kuupäev, amet, asukoht jne);
- 3) loeb ja mõistab õpitud teemade piires tekste (sh audiotekste, videoid), leiab vajaliku info;
- 4) koostab paarilisega dialooge näidisdialoogide põhjal igapäevateemadel (turul, hotellis jne);
- 5) oskab kirjutada jõulutervitust, ümber kirjutada toiduretsepti, koostada menüüd;
- 6) kasutab omandatud keeleteadmisi (tagasõnu objektide asukoha kirjeldamisel, käskivat kõneviisi retsepti koostamisel, mitmuse osastavat toiduainete ostmisel jne);
- 7) kasutab usaldusväärseid veebisõnastikke (<http://portaal.eki.ee/sonaraamatud.html>).

Majandusmatemaatika elemendid

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Kursus koosneb kolmest põhivaldkonnast:

- 1) protsentarvutuse rakendused majandusülesandeid lahendades (indeksid, maksustamine, hindade kujunemine, valuutaga seotud arvutused);
- 2) majandusprotsesside modelleerimine funktsioonide abil (nõudlus, pakkumine, kulu, tulu, puhastulu, reklaamitulu, kauba tellimine);
- 3) finantsmatemaatika alused (intressid, viivised, laenud).

Protsentarvutuse põhiülesanded. Indeksid. Tarbijahinnaindeks. Põhilised maksud, nende arvutamine (tulu-, sotsiaal-, käibe- ja aktsiisimaksu näitel). Palgakulud. Kauba hinna kujunemine. Valuuta kurss ja konverteerimine. Inflatsiooni arvutamine tarbijahinnaindeksi abil. Reaalpalk. Nõudlus- ja pakkumiskõrvaldused. Turutasakaal. Kulu-, tulu- ja puhastulufunktsioonid. Reklaamitulu funktsioon. Liht- ja liitintress. Arved ja viivised. Hoiuste tulusus. Laenude kulukus eluaseme ja õppelaenu näitel.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) selgitab hinnaindeksite tähendust ja arvutamist kui protsentarvutuse üht rakendust;
- 2) kasutab protsentarvutust hinnaindeksite, sealhulgas tarbijahinnaindeksite arvutamiseks ja tõlgendamiseks;
- 3) selgitab põhiliste maksuliikide tähendust (tulu-, sotsiaal-, käibe-, aktsiisimaks jt) ja arvutuskäike kui protsentarvutuse rakendusi;
- 4) kasutab protsentarvutust palgakulude ja kauba hinna kujunemise selgitamisel ning leidmisel (lihtsamad juhud);
- 5) selgitab raha ja valuutaga seotud põhilisi mõisteid (kurss, konverteerimine, inflatsioon, reaalpalk) ning oskab neid lihtsamatel juhtudel leida ja arvutada;
- 6) selgitab funktsioonide kasutamist nõudluse, pakkumise, turutasakaalu, kulu, tulu ja puhastulu ning reklaamitulu modelleerimiseks, oskab neid mudeleid (eelkõige lineaarseid mudeleid) lihtsamatel juhtudel koostada ja rakendada;
- 7) selgitab liht- ja liitintressi mõistet ning oskab neid rakendada hoiustamise ja laenamisega seotud olukordade ohjamiseks (arvete tasumine, viivised, hoiuste tulusus, laenude kulukus ja kustutamine õppelaenu ja eluasemelaenu näitel).

Inimene ja õigus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

1. Mis on õigus ja kuidas see tekkis

Õigus ja selle teke, õiguse kodifitseerimine, tavaõigus, seadus, kohus, õigussüsteem, Rooma õigus, inimõigused, kodanikuõigused, Mandri-Euroopa õigussüsteem, Anglo-Ameerika õigussüsteem, kohtupretsedent.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) saab aru õiguse tekkeloost ja õigusest kui ühiskonnaelu valdkonnast.

2. Õiguse jagunemine, süsteem ja allikad

Eraõigus, avalik õigus, õiguse allikas.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) saab aru nüüdisaja õiguse struktuurist;
- 2) suudab määrata õigussuhteid edaspidiste õpingute käigus.

3. Eesti õigussüsteemi ajalooline kujunemine

Rahvaste enesemääramisõigus, selle rakendamise näiteid ajaloost, Eesti riigi teke rahvaste enesemääramisõiguse alusel, õigusliku järjepidevuse printsiip, Eesti iseseisvuse taastamine õigusliku järjepidevuse printsiibi alusel, õigusriik (Immanuel Kant).

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb Eesti omariikluse kujunemislugu;
- 2) mõistab õpitud õigusküsimusi;
- 3) seostab käsitletud küsimuste kontekstis minevikku ja tänapäeva.

4. Õigussuhe

Õigussuhe, subjektiivne õigus, juriidiline kohustus, juriidiline fakt, tegu, sündmus, õigussuhte subjekt, õigussuhte objekt, juriidiline isik, õigusvõime, teovõime.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab eristada õiguslikku ja mitteõiguslikku suhet;
- 2) määrab õiguslikes suhetes osalejaid, lahendab lihtsamaid ja põhimõttelisemaid õiguslikke vaidlusi.

5. Inimõigused

Inimõigused, põhiõigused, kodanikuõigused, inimõiguste subjekt, inimõiguste kaitse süsteem, inimõiguste kaitse ja järelevalve organisatsioonid, inimõiguste piiramine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) omandab teadmisi inimõiguste olemusest ja eripärast ning ülevaate inimõigustealastest dokumentidest;
- 2) tunneb inimõiguste järgimist Eestis ja olukorda maailmas;
- 3) märkab ja analüüsib inimõiguste probleeme;
- 4) on salliv erinevate inimeste ja mõtteviiside suhtes.

6. Perekonnaõigus

Perekond, abielu ja abiellumine, abielu lõppemine, perekonnaseisuasutus, perekonnaseisuakt, perekonnaseisutunnistus, abieluvaraleping, ühisvara, lahusvara, abikaasade varalised õigused ja kohustused, laps perekonnas, ülalpidamiskohustus, elatis, elatisraha, vanemlikud õigused, pärimine, pärandaja, pärand, pärija, pärimise käik, pärandi avanemine, testamenditäitja, inventuur, annak, pärimisleping, testament, notariaalne testament, kodune testament, seaduse järgi pärimine, pärimine pärandaja viimse tahte kohaselt, sundosa.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on omandanud teadmisi perekonnaõigusest, sealhulgas tema enda õigustest, kohustustest ning vastutusest perekonnasuhetes;
- 2) suhtub positiivselt perekonnasse ning laste kasvatamisesse.

7. Asjaõigus Õpitulemused

Leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, lepingute areng, riigi roll lepingute täitmisel, lepingute sõlmimine, notariaalne leping, notar, lepingu täitmine, lepingu mittetäitmine, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, mittevaraline kahju, viivis, leppetrahv, käendus, omand, valdused, hüpoteegid, servituudid, intellektuaalomand.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on omandanud algteadmised asjaõigusest ning oskab orienteeruda omandisuhetes;
- 2) on omandanud praktilisi oskusi asjaõiguse toimimisest igapäevaelu tasandil.

8. Lepingud

Leping, lepingu tingimused, suuline leping, kirjalik leping, notariaalne leping, notar, lepinguline kahju, lepinguväline kahju, moraalne kahju, viivis, leppetrahv, käendus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) eristab lepingu vorminõudeid ning mõistab erinevate lepingutingimuste tähtsust;
- 2) eristab eriliigiliste lepingute erinevaid olulisi tingimusi;
- 3) teab, kus võib lepingute sõlmimisel tekkida probleeme, ning suhtub lepingute sõlmimisesse tähelepanelikult.

9. Tööõigus

Tööleping, katseaeg, töövaidluskomisjon, töövõtuleping, avalik teenistus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) teab töölepingu olemust ja olulisi tingimusi ning oma õigusi töölepingu lõpetamisel;
- 2) teab töölepingu ja töövõtulepingu erinevust ning oskab hankida abi tööõigusküsimustes;
- 3) oskab sõlmida töölepingut.

10. Tarbijakaitse

Tarbija, kaup, teenus, tarbija õigused ja kohustused, teenuse või kauba pakkuja õigused ja kohustused, reklaam, kataloogid, kvaliteet, hind, kauba ja teenuse eest tasumine, pretensioon ja selle esitamine, kompensatsioon.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) oskab käituda probleemsetes tarbimissituatsioonides ning oma õiguste kaitsmiseks abi otsida;
- 2) on teadlik ja säästlik tarbija.

11. Intellektuaalomand

Autor, õiguste valdaja, teos, kaubamärk, patent, andmebaas, isiklikud õigused, varalised õigused, kasutusõigus, litsents, autoritasu, piraatkoopia, viitamine ja tsiteerimine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb ja järgib „Autoriõiguse kaitse seaduse“ nõudeid.

12. Karistamine ja karistusõigus

Süütegu, süüteo koosseis, tahtlus, kavatsetud tegu, kaudne tahtlus, ettevaatamatus, kergemeelsus, hooletus, süü, õigusvastane tegu, süüvõimelisus, karistus, karistuse eesmärgid, aegumine, süütuse presumpatsioon.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on omandanud teadmisi karistusõiguse eesmärkidest ja olulisematest põhimõtetest;
- 2) teab, miks mõni taunitav tegu on kriminaalkorras karistatav ja teine mitte;
- 3) mõistab süütegude eest kohaldatavaid karistusi ning teab karistamist välistavaid asjaolusid;
- 4) on teadlik vajadusest võidelda ennetavalt kuritegevuse vastu.

13. Kohtumenetlus

Eesti kohtusüsteem, kohtumenetluse olemus ja selle liigid, tsiviilasi, haldusasi, kriminaalasi, maakohus, halduskohus, ringkonnakohus, riigikohus, hagiavaldus, võistlevuse printsiip, uurimisprintsiip, süütuse presumpatsioon, esindaja, kaitsja.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on omandanud teadmisi Eesti kohtusüsteemist, kohtumenetluse põhimõtetest ning menetluses osalevate isikute õigustest ja kohustustest;
- 2) eristab erinevaid menetlusstaadiume

Psühholoogia

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

1. Psühholoogiateadus

Psühholoogia kui teadus. Teaduslik psühholoogia ja rahvapsühholoogia. Psühholoogia uurimismeetodid.

Psühholoogia harud ja seos teiste teadustega.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) kirjeldab teadusliku psühholoogia ja rahvapsühholoogia erinevusi;
- 2) eristab psühholoogia põhilisi harusid ning mõistab seoseid teiste teadustega;
- 3) teab psühholoogia põhilisi uurimismeetodeid (kirjeldavad, korrelatiivsed, eksperimentaalsed) ning toob näiteid psühholoogia teaduslike uurimuste kohta;

2. Tunnetuse ja tegevuse bioloogiline alus

Inimese närvisüsteem. Meeleelundid ja aistingud.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) kirjeldab inimese närvisüsteemi ehitust ning talitlust;
- 2) selgitab meelelise tunnetuse olemust ja liigitab aistinguid, tuues näiteid igapäevaelust.

3. Taju ja tähelepanu

Taju ja selle omadused. Tajukujundi tekkimine. Tajuliigid: sügavus-, liikumis-, ruumitaju. Tahtlik ja tahtmatu tähelepanu.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) selgitab taju ülesandeid ja tajukujundite tekkimist lähtuvalt taju omadustest;
- 2) teab, kuidas võivad taju omadused (piirid, kujunemise aeg, kestus, püsivus, ruumiline ja ajaline vastasmõju) mõjutada tajukujundi tekkimist;
- 3) kirjeldab ja toob näiteid tajuliikide (sügavus-, liikumis- ja ruumitaju) kohta;
- 4) eristab tahtlikku ja tahtmatut tähelepanu ning kirjeldab nende mõju oma õpitegevusele.

4. Mälu

Mälu. Töömälu ja pikaajaline mälu. Mäluprotsessid.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) kirjeldab töömälu ja pikaajalist mälu ning toob näiteid nende olemasolu kohta;
- 2) kirjeldab tähelepanu, infotöötuse sügavuse ja info kokkupakkimise mõju informatsiooni salvestamisele mälus.

5. Õppimine

Õppimine, teadmised ja oskused. Õppimise viisid. Õpistrateegia. Õpistiilid

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) teab, mis on õppimine, ning selgitab, kuidas omandatakse teadmisi ja oskusi;
- 2) teab ja kirjeldab erinevaid õppimise viise.
- 3) toob näiteid õppimise viiside rakendumise kohta õpitegevustes ning oskab analüüsida oma õpitegevusi.

6. Mõtlemine

Mõtlemine. Mõtlemise elemendid: kujundid, mõisted, skeemid.

Probleemide lahendamine ja loov mõtlemine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) eristab ja kirjeldab mõtlemise elemente (kujundeid, mõisteid ja skeeme);
- 2) teab probleemide lahendamise etappe ja takistusi probleemide lahendamisel, tuues näiteid protsessi kirjelduse ja takistuste kohta;
- 3) kirjeldab teadmiste ja kogemuste mõju probleemide lahendamisele ning loovale mõtlemisele ning toob isiklikust kogemusest näiteid selle kohta;

7. Emotsioonid ja motivatsioon

Emotsioon. Emotsiooni komponendid. Põhiemotsioonid ja emotsioonide väljendamine. Vajadused, eesmärgid ja motivatsioon.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) teab, mis on emotsioon ja millised on põhiemotsioonid, ning kirjeldab, kuidas emotsioonid väljenduvad füsioloogiliselt, tunnetuslikult ja käitumises;
- 2) väärtustab emotsioonide väljendusviise, mis ei kahjusta ennast ega teisi, ning demonstreerib neid õpituatsioonis;
- 3) selgitab vajaduste, eesmärkide ja motivatsiooni seoseid;
- 4) demonstreerib õpituatsioonis oskust seada lühi- ja pikaajalisi eesmärke ning planeerida nende saavutamiseks vajalikke tegevusi.

8. Individuaalsed erinevused

Isiksus, isiksuseomadused. Isiksuse bioloogilised alused. Vaimsed võimed.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) kirjeldab isiksuse viiefaktorilist käsitlust, tuues selle kohta näiteid;
- 2) selgitab pärilikkuse ja keskkonna osa isiksuseomaduste kujunemises;

- 3) teab isiksuse omaduste mõõtmise põhilisi meetodeid psühholoogias;
- 4) toob näiteid üld- ja erivõimekuse väljendumise ning rakendamise võimaluste kohta inimestel.

9. Sotsiaalsed protsessid

Sotsiaalne võrdlemine ja identiteet. Sotsiaalne tajumine. Esmamulje, eelarvamused, stereotüübid.

Rühmaprotsessid – sünergia, vastutuse hajumine, konformsus, rühmamõtlemine. Konfliktide lahendamine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) analüüsib, kuidas esmamulje, eelarvamused ja stereotüübid mõjutavad inimeste sotsiaalset tajumist, ning toob selle kohta näiteid;
- 2) analüüsib rühmas toimuvate protsesside mõju inimese käitumisele, seostades seda igapäevaeluga;
- 3) väärtustab vajadust seista vastu rühmasurvele, mis õhutab ennast ja teisi kahjustavalt käituma.

10. Vaimne tervis

Tervislik eluviis ja selle põhimõtted.

Levinumad vaimsed häired.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) Teab vaimse tervise hoidmise põhiprintsiipe ja oskab vaimse tervisega seonduvaid probleeme ennetada, tundes tervisliku eluviisi põhimõtteid;
- 2) On tutvunud levinumate psüühiliste probleemidega ning oskab vajadusel abi leida.

11. Psühholoogia rakendused

Psühholoogi elukutse ja psühholoogia rakendused. Psühholoogiateadmiste rakendamine igapäevaelus.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) selgitab psühholoogi tööd eri valdkondades ning teadvustab eetilisi printsiipe psühholoogias;
- 2) mõistab psühholoogiateadmiste olulisust ning väärtuslikkust enda ja teiste käitumise seletamisel.

Matemaatika rakendamine

Ainemaht: 35 tundi

Kursuse sisu

Matemaatika rakendamine elus ja erinevates valdkondades. Kursusel õpitakse matemaatika rakendusi erinevates valdkondades füüsikas, bioloogias, majanduses jm. Tutvutakse erinevate lahendusstrateegiatega. Arendatakse arutlusvõimet. Otsitakse matemaatika ja reaalelu vahelisi seoseid. Põhirõhk on eluliste ülesannete lahendamisel (lineaar-, ruut- ja eksponentfunktsioonidel ja võrranditel. Stereomeetria ja planimeetria teemadel. Graafikute joonestamisel ja tõlgendamisel. Andmete korrastamisel.)

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) lahendab tekstülesandeid võrrandite või võrratuste abil;
- 2) märkab reaalse maailma valdkondade mõningaid seaduspärasusi ja seoseid;
- 3) kasutab IKT vahendeid ülesannete lahendamisel;
- 4) koostab arvandmete põhjal tabeleid ja graafikuid ning oskab neid tõlgendada;
- 5) oskab leida erinevate tasandiliste kujundite puuduvaid elemente, übermõõtu ja pindala;
- 6) oskab leida erinevate ruumiliste kujundite puuduvaid suuruseid ning pindala ja ruumala;

7) kasutab IKT vahendeid ülesannete lahendamisel.

Karjääriõpetus

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

1. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.

Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid.

Isiksuseomadused: võimed, huvid ja üldised ehk ülekantavad kompetentsid ja kutsepetsiifilised kompetentsid.

Minapilt ja enesehinnang.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) analüüsib enda isiksuseomadusi, võimeid, väärtusi, huvisid, oskusi;
- 2) eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega;
- 3) kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel.

2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid, tööandjate ootused, töösuhteid reguleerivad õigusaktid.

Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon.

Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine. Soorollid ja müüdid.

Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, erinevaid ettevõtluse vorme;
- 2) teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi;
- 3) oskab leida infot tööturu kohta;
- 4) teadvustab ennast tulevase töötajana;
- 5) teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.

3. Planeerimine

Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamisraskused, karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjäärinõustamine.

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel;
- 2) suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega;
- 3) kasutab vajaduse korral karjääriteenuseid (karjäärinõustamine, karjäärinfo vahendamine, karjääriõpe);
- 4) teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;

4. Tegutsemine

Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus,

Ettevõtlikkus: mõtestatult sihipärane ja efektiivne tegutsemine eesmärkide saavutamiseks vastavalt karjääriplaanile

Kandideerimisdokumendid ja enda esitlemine kandideerimisel.

Teksti mõistmine ja -loome eesti keeles

Aine maht: 35 tundi

Kursuse sisu

Isikliku eesmärgi seadmine ja läbiv eneseanalüüs. Eesti keele riigieksami põhinõuded ja eristuskirja mõistmine. Tööjuhendite tõlgendamine.

Funktsionaalse lugemisülesande struktuur. Erinevate alustekstide analüüs ja tõlgendamine. Mitme allika kasutamine tekstiloomes. Tsiteerimise ja refereerimise põhitõdede kordamine.

Arutleva teksti struktuur ja loogika, argumendi osade meeldetuletus. Struktuuri loomise abivahendid. Arutlevate tekstide, sh näidiskirjandite analüüs.

Levinumad õigekirja- ja stiilivead õpilaste tekstides, sh enda kaaslaste tekstide analüüs. ÕS erinevad kasutusvõimalused.

Eksamiärevusega toimetulek ja praktilised harjutused pingete maandamiseks. Kursusel esitatud tööde, tagasiside ja eneanalüüsi põhjal isikliku tegevuskava koostamine.

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) tunneb riigieksami eristuskirja ja suudab tõlgendada erinevaid juhendeid;
- 2) oskab eesmärgipäraselt eri liiki alustekste analüüsida;
- 3) mõistab arutleva teksti loomise eripärasid, sh eelnevaid teadmisi ja erinevaid alustekste kasutades;
- 4) oskab ennast õppeprotsessis analüüsida ja vajadusel toetada.